'అ ఆ' లు నేర్పిన గురుదేవులకి అక్షరాంజలి

చిట్టే సిద్ధ లలిత

గురుబ్రహ్మ, గురు విష్ణు, గురుదేవో మహేశ్వరహః అన్నారు మన పెద్దలు. సృష్టి, స్థితి, లయకారకులైన త్రిమూర్తుల దైవత్వాన్ని, గొప్పతనాన్ని... విద్యాబుద్ధులు నేర్పే గురువులో ఆపాదించి గౌరవించమన్నారు.

మాతృదేవోభవ, పితృదేవోభవ, ఆచార్య దేవోభవ అని గురువును తల్లితండ్రుల సరసన చేర్చి దైవంతో సమానంగా భావించి పూజించమన్నారు.

దేవుడు ఎక్కడో లేడు. ఎక్కడో ఉంటాడనీ వెదకాల్సిన పనీ లేదు. మన కంటికి కనిపించే విధంగా, భూమిపై జన్మించి మనల్ని ప్రేమించి లాలించి, విద్యాబుద్ధులు నేర్పించి పెంచి పెద్ద చేసి, వ్యక్తిత్వాన్ని తీర్చిదిద్దే తల్లీతండ్రి గురువుల రూపాల్లో ఆ దేవుడు కొలువున్నాడు. అజ్ఞానిగా జన్మించిన శిశువును మనిషిగా తీర్చిదిద్దడంలో తల్లిదండ్రుల గురువుల పాత్ర ఎంతో ప్రాముఖ్యమైనది. ఎన్నడూ మరువలేనిది ప్రాతఃకాలాన స్మరింపదగినది.

నా ఐదేళ్ళ వయసులో.. మా పెద్దమ్మ గంగమ్మ మంచిరోజు, తిథి, చూసి నాకు తలస్నానం చేయించి, క్రొత్తబట్టలు వేసి క్రొత్త పలక, బలపం నా చేతికి ఇచ్చింది. బొరుగులు, పప్పులు, బెల్లం, చాక్లెట్లు అన్ని తరగతుల పిల్లలకు సరిపడా బ్యాగులో సర్దుకుని, నా చేయి పట్టుకుని నడిపించి బడికి తీసుకుని వచ్చి ఒకటో తరగతిలో కూర్చోబెట్టింది. అక్కడ మొదటి తరగతి టీచరైన కమలమ్మ చేత సరస్వతీదేవి పటానికి పూజ చేయించి సరస్వతీ నమస్తుభ్యం అనే శ్లోకం పాడించి పలకపై అ ఆ లు దిద్దించి అక్షరాభ్యాసం చేయించింది.

పలకా బలపం పట్టుకోవడం రాని వయసులో ఆమె చేయి ఆసరా ఇచ్చి పట్టు నేర్పించి అ ఆలను వరుస క్రమంలో గుండ్రంగా దిద్దించిన టీచరు మా కమలమ్మయ్య. నాకే కాదు.. మా నాన్న, పెద్దమ్మ, అమ్మ, చెల్లెళ్ళు అందరికీ అక్షరాలు దిద్దించిన ఆదిగురువు ఆమే. మా ఊర్లో విద్యార్థులంతా మొదట ఆమె దగ్గర అక్షరాలు నేర్చిన వారే.

ఆమె నేర్పించే పద్యాలు, పాటలు ఇప్పటికీ ప్రతి విద్యార్థి మెదడులో భద్రంగా నిక్షిప్తమై ఉంటాయి. మధురమైన స్వరంతో ఆమె రాగయుక్తంగా పాడి పిల్లలకు వినిపించి, నేర్పిస్తుంటే... ఆ దారిన పోయే వాళ్ళు కూడా బడి కిటికీ వద్ద నిలబడి వినసొంపుగా ఉన్న ఆమె గొంతులోని మాధుర్యాన్ని ఆస్వాదించి, పాట (పద్యం) ఆసాంతం విని తరువాత సాగిపోయేవారు.

అలాగే... మా ఊర్లో జరిగే వివాహాది శుభకార్యములకు ప్రతి ఇంటి నుండి తప్పక ఆమెకు ఆహ్వానం అందేది. ఆమెకూడా తప్పకుండా వెళ్ళి సందర్భానికి తగిన పాటలు పాడి వారిని ఆశీర్వదించి వచ్చేది.

మా ఊరి పేరు య్యరగుంట్ల కోట. కుప్తంగా వై.కోట అని అంటారు. ఇప్పటి విద్యార్థులు టీచర్లను ఏమని పిలుస్తున్నారో తెలియదుగానీ అప్పట్లో మేము టీచర్లను అమ్మయ్య, అయ్యవారు అనేవాళ్ళం. ఉపాధ్యాయుల కంటి చూపుకే భయపడి, భక్తి, శ్రద్ధతో విద్య నేర్చుకునేవాళ్ళం.

మా ఊరు పూర్వం రాజులు పరిపాలించిన కోట కాబట్టి వృత్తుల వారీగా విభజింపబడిన, విశాలమయిన వీధులతో ప్రత్యేకంగా ఉండేది. రాజులు కట్టించిన కోటలు పాడుపడిపోయినా... అప్పటి రాజరికం, రాజసం, కళాత్మకత ప్రతివీధిలోనూ... కట్టడం లోనూ ప్రత్యేకంగా కనిపించేవి.

అలాంటి ఊరిలో బజారు వీధి ప్రత్యేకమైంది, ముఖ్యమైంది కూడా. అన్ని అంగళ్ళు, టీ, కొట్లు, టిఫిన్ సెంటర్లు, బస్టాండు మా వీధిలోనే ఉంటాయి. ఆ వీధిలో రాజహంసలా, తెల్లగా, ఠీవిగా ఉన్న రెండంతస్తుల మేడ మాది. అప్పట్లో మూడో, నాలుగో రెండంతస్తులు మేడలు మా ఊర్లో ఉండేవి. కమలమ్మయ్యది మా ప్రక్కనున్న మేడ. (ప్రక్కిల్లు)

ఇక్కడ మాకు (పిల్లలకు) వచ్చిన చిక్కు ఏమంటే.. బడిలో రోజంతా టీచర్ల దగ్గర పాఠాలు విని భయంగా మెలిగి సాయంత్రానికి ఇంటికి వస్తాము.... ఇంట్లోనైనా గట్టిగా అరిచి, అల్లరి చేసి, గారంతో మారాం చేద్దాం అనుకుంటే మా పప్పులు ఉడికేవి కావు.. ప్రక్క ఇంట్లోనే ఉన్న కమలమ్మయ్య ఎక్కడ వింటుందో, ఏమంటుందో, తిడుతుందో, కొడుతుందో అనే భయం మనసులో. కాదు, కూడదు అని చిన్నతనంతో మర్చిపోయి, ఎప్పుడో కాస్త ఏడుపు అందుకున్నామా?... వెంటనే... ప్రక్కింటి గోడ దాటుకుని.. 'ఎవరది...? ఏదో రాగం వినిపిస్తోంది? ' అంటూ ఠంగున ఆమె స్వరం వినిపించేది. అంతే ఎక్కడి పిల్లలు అక్కడే గప్ చుప్. అన్నం తినకుండా మారాం చేసినా, చదవకుండా ఆటలాడినా మా అమ్మ.. 'ఉండు... అమ్మయ్యతో చెపుతా' అంటే చాలు అన్ని పనులూ సైలెంట్‌గా జరిగిపోయేవి.

బడినుండి వచ్చిన పిల్లలు కాళ్ళు చేతులు, మొహం కడుక్కొని, కాస్త ఫలహారం తిని, పుస్తకాల బ్యాగు తీసుకుని ట్యూషన్‌కు బయలుదేరేవాళ్ళు. ఇంకెక్కడికి? ప్రక్కింటికే. మా కమలమ్మయ్యకూ మాకూవున్న అనుబంధం గురుశిష్య సంబంధమే కాక .. ఒకే కుటుంబంలో జీవించే వారి మధ్య ఉన్నటువంటి ప్రేమ. అభిమానం కలిసిన ఆత్మీయ సంబంధం కూడా ఉంది.

ఆమె ఆనాడు నేర్పించిన ఆఆలు, ఎబిసిడిలు, లెక్కలు, ఇంగ్లీషు పునాది పాఠాలు, ఈనాడు ఇలా కువైటు దేశంలో, ఇంగ్లీషు మాట్లాడటానికి, కంప్యూటర్‌లో పని చేయడానికి, సంపాదించడానికి, ఉన్నతంగా ఎదగడానికి తోడ్పడ్డాయి అనడంలో సందేహం లేదు. తరువాతి కాలంలో ఎంత మంది టీచర్లు ఎన్ని మెరుగులు పెట్టినా, ఎంత జ్ఞానం బోధించినా, పునాది పాఠాలు బలంగా లేకపోతే... విద్యార్థి చదువు బలహీనపడుతుంది కదా! విద్యార్థికి చిన్నతనంలోనే చదువుకోవాలని, బడికివెళ్ళాలనే ఆసక్తి మొదటి తరగతిలోనే కలగాలి. పిల్లల్ని ఇంటినుండి, అమ్మనుండి దృష్టి మరలించి ఏడ్చేవారిని లాలించి, వారికి చదువు, సంగీతం, పాటలు, పద్యాలు, కథలు చెప్పి వారితో బడికి రావాలనే ఆసక్తిని కలిగించి, వారి ప్రతిభను మెచ్చుకుని ప్రోత్సహించి, భయపెట్టి, శ్రద్ధ తీసుకుని భావిపౌరునిగా, విద్యార్థిగా తీర్చిదిద్దడం ఆది గురువుకే సాధ్యం. మొదటి తరగతి టీచరుగా మా కమలమ్మయ్య నిర్వహించిన పాత్ర అమోఘం. ఆమె పిల్లల్ని తీర్చిదిద్దిన తీరు అద్భుతం.

నల్లటి ఒత్తైన, మోకాళ్ళ క్రిందకి దిగిన జుట్టు మా కమలమ్మయ్యది. ఆమె ఎప్పుడూ... వెంట్రుకలు ముడిచి కొప్పులా చుట్టుకునేది. కానీ - కొన్ని ప్రత్యేకమైన సందర్భాల్లో జడ అల్లి వదిలేసేది. ఆరోజంతా మేము, ఆమెనూ.. ఆమె జడనూ చూసి మురిసిపోయేవాళ్ళం. ఛామన ఛాయలో ఉన్నా... ఆమె అందం అద్భుతమైనది. ఆమె స్వరం మరెంతో మధురమైనది. ఆమె మనస్సు, ఆమె భక్తి, తగిన విజ్ఞానాల, కళల కలయికల రాశి మా కమలమ్మయ్య.

ఆమెకు హార్మోనియం వాయించడంలో కూడా ప్రవేశం ఉంది.

ఇరుగు పొరుగు వారికి ఆపదలో సహాయపడటం, వారిని శక్తి కొలదీ ఆదుకోవడం, కష్టసుఖాలు పంచుకోవడం, తగిన సలహాలివ్వడం, వారి అభివృద్ధికి చేయూత నివ్వడం, మంచిని పంచడం, నేర్పించడం, శుభకార్యాల్లో పాలుపంచుకోవడం ఆమెకున్న గొప్ప లక్షణాలు.

ఆరోగ్యం బాగోలేనివారు ఆమెనే డాక్టరుగా ఎంచి తమ బాధను వెల్లడించి ఆమె చెప్పిన జాగ్రత్తలు పాటించేవారు.

మా అమ్మ ప్రతి విషయాన్ని కమలమ్మయ్యతో పంచుకుని ఆమె సలహా తీసుకునేది. ఆమె మాట మీద అంత నమ్మకం మా అమ్మకి. చిన్నవయసులోనే మా నాన్నకి రెండో భార్యగా మా ఇంట్లో అడుగుపెట్టిన మా అమ్మకు తెలియని ఎన్నో మంచి విషయాలు, వంటలు, పద్ధతులు నేర్పించేది. పిల్లల సంరక్షణలో ఎన్నో మెలుకువలు, ఆరోగ్యానికి తీసుకోవలసిన జాగ్రత్తలు కూడా మా అమ్మ ఆమె వద్దనే తెలుసుకునేది. ప్రక్కనే అమ్మయ్య ఉందని మా అమ్మకు ఎంతో ధైర్యంగా ఉండేది, ఏ అవసరమైనా ఆదుకుంటుందనే ఉద్దేశంతో. ప్రతి ఒక్కరి బాధ పంచుకుని, వారిని తగిన విధంగా ఓర్చి పరిష్కారం చూపే మా కమలమ్మయ్య అందరికీ కొండంత అండగా ఉండేది.

మా అమ్మకు పఠనాశక్తిని కలగజేసింది ఆమే. రామాయణ, భారత, భాగవతాలను ఇచ్చి చదవమని ప్రోత్సహించేది. మా కమలమ్మయ్యకు ఓ కుమార్తె ఐదుగురు కుమారులు. అందర్నీ ఉన్నతమైన చదువులు చదివించి గొప్పస్థానాల్లో నిలిపింది. ఇక్కడ ప్రత్యేకంగా చెప్పుకోవాల్సింది కమలమ్మయ కుమార్తె భారతక్క గురించి కూడా. స్వాతంత్రం సిద్ధించిన నాడే పుట్టినందువలన కుమార్తెకు స్వరాజ్య భారతి అని పేరు పెట్టి దేశభక్తిని చాటుకున్నారు కమలమ్మయ్య - పువ్వుపుట్టగానే పరిమళిస్తుంది. అలాగే... భారతక్క కూడా చిన్నతనం నుండే సంగీతం, నృత్యం, అల్లికలు, టైలరింగ్, ఎంబ్రాయిడరీలాంటి కళలలో ఆరితేరడమే కాదు. క్లాసులు నిర్వహించి విద్యార్ధినులకు నేర్పించడం, వారిని పరీక్షలకు ప్రిపేర్ చేయించడం విధివంచితులైన వారికి, బాధల్లో ఉన్నవారికి ఏ ఆసరా, ఆదరణా లేనివారికి చేయూత నిచ్చి, హస్తకళలను నేర్పించి, ధైర్యమిచ్చి, ఎన్నో బ్రతుకుల్లో వెలుగునింపిన దేవత. ఎందరి కన్నీళ్ళనో తుడిచి, వారి బ్రతుకుకు అర్థం తెలియజెప్పి, జీవితాల్లో చిరునవ్వులను పూయించిన ఘనత మా భారతక్కది. తిరుపతిలో తన టైలరింగ్ ఇన్సిట్యూట్‌లో నాక్కూడా టైలరింగ్, ఎంబ్రాయిడరీ, అల్లికలు నేర్పించి, పరీక్ష రాయమని ప్రోత్సహించి డిప్లొమా నా చేతికి అందేలా చేసిన గురువు భారతక్క. మా అమ్మ శాంతమ్మకు కుడా... కుట్లు అల్లికలు నేర్పించింది ఆమే.

తల్లి తండ్రులకు తమ కడుపున జన్మించిన వారే బిడ్డలైతే... గురువులకు తమ వద్ద విద్యనభ్యసించిన ప్రతి విద్యార్ధీ బిడ్డతో సమానమే.... వారందరి, వేనవేల విద్యార్థుల ప్రేమను, గౌరవాన్ని పొందగలగడం గురువులకే సాధ్యం. అందుకే వారి జన్మ ధన్యం. అందుకేనేమో మా రాయలసీమలో టీచర్లను అమ్మ, అయ్యవారు అని అంటారు. ముఖ్యంగా తెలుగుభాష ప్రాముఖ్యతను తెలియజెప్పి పద్య గద్య భాగములకు తేడా వివరించి తెలుగుపై ఆసక్తిని కలుగజేసిన ఘనత మా తెలుగు సార్ రాఘవ రాజు గారిది. ఆయన పద్యభాగాన్ని రాగయుక్తంగా పాడుతుంటే ఇంకా వినాలి అనిపించేది. తెలుగుని ఎంతో ఇష్టంగా ఆయన బోధించేవారు తెలుగు మీద ఆసక్తి కలగడానికి, క్లాసులో ఎల్లప్పుడూ ... ఫస్ట్ మార్కులు తెచ్చుకోవడానికి ఆయనే కారణం.

తరువాత హైస్కూలులో తెలుగు టీచర్ రజియా బేగం మేడమ్‌గారు. ఆమె ఒకసారి పాఠం చెపితే.... మరోసారి పుస్తకం తెరిచి చదివే అవసరం ఉండేది కాదు. ఆమె పాఠాన్ని అర్థమయేలా... మనసుకు హత్తుకునేలా విద్యార్థులకు చెప్పేవారు. మా పెద్ద చెల్లి స్వర్ణలత,

ఆ మేడమ్ ఇచ్చిన స్ఫూర్తితోనే ఎం.ఏ తెలుగు చేసి తెలుగు పండిట్ కోర్సు చేసి, మేము చదివిన, రైల్వేకోడూరు గర్ల్స్ హైస్కూలులోనే తెలుగు టీచర్‌గా జాబ్ తెచ్చుకుంది.

ఎంతో శ్రద్ధగా లెక్కలు చెప్పే నాయుడు సారు, సైన్సు మేడం నాగమణిగారు హిందీ మేడమ్ భారతిగారు, ఆటలపై ఆసక్తిని కలగజేసిన పి.యి.టి మేడం భాగ్యమాల గారు, హెడ్ మిస్ట్రెస్ ఉమామహేశ్వరిగారు. కీర్తిశేషురాలు సాయం లక్ష్మీదేవమ్మ, కీర్తిశేషులు దొంతు నాగయ్య, కీర్తిశేషులు యజ్ఞం వెంకటయ్య, కీశే సాయం వెంకటయ్య, దొంతు లక్ష్మీదేవమ్మ, ట్యూషన్ చెప్పిన కుమార్ సారు, గురువులకే గురువు తాతగారైన శ్రీ కే.శేషులు అంకేరు రామయ్యగారు ప్రాతః కాలాన స్మరింపదగిన, నాకు చదువు చెప్పిన గురువులు. వీరందరినీ ఈవిధంగా కౌముది ద్వారా గుర్తుచేసుకోగలగడం ఎంతో ముదావహం.

2009 ఫిబ్రవరి నాలుగవ తేదీ మా నాన్నగారు శ్రీ తిరుపాలయ్యగారు పరమపదించడంతో కబురు తెలిసిన వెంటనే వచ్చి మా అమ్మను ఓదార్చి, ధైర్యం చెప్పిన కమలమ్మయ్యను చూసిన నాకు, కౌముదిలో మా మంచి టీచర్లు రాయాలనే సంకల్పం కలిగింది. మా నాన్న దశదిన కర్మ రోజు మరలా వచ్చిన ఆమెను నా కెమెరాలో నాలుగు ఫోటోలు తీసుకునే అవకాశం కలిగింది. ఎనభై సంవత్సరాల వయసులోకూడా మంచి ఆరోగ్యంతో, అందరికీ పెద్ద దిక్కుగా సలహాదారుగా చేతికర్ర ఆసరా లేకుండా తిరగగలుగుతున్న ఆమెకు ఆ దేవుని దయ, విద్యార్థుల ప్రేమాభిమానములు మెండుగా లభించాయని చెప్పవచ్చు.

ఆది గురువైన కమలమ్మయ్య కోసం, నేను రాసిన చిన్న కవిత ఆంధ్రభూమి మంత్లీ లో నవంబర్ 20004 సంచికలో ప్రచురింపబడింది. ఆ కవితను కౌముది పాఠకుల కోసం, మా కమలమ్మయ్యకోసం ఇక్కడ జతపరుచుతున్నాను. నాకు చదువు చెప్పిన గురువులందరికీ కృతజ్ఞతా స్తుతులు చెల్లించుకుంటూ.... వారికి దేవుడు తన ఆశీస్సులను ఎల్లప్పుడూ అందజేయాలని ఆశిస్తూ.... ఈ అవకాశం నాకిచ్చిన కౌముది ఎడిటర్ కిరణ్‌ప్రభగారికి, మిసెస్ కాంతిగారికి కృతజ్ఞతలు .

కవితాక్షరాలు అంకితం

అపుడెపుడో నా చిన్నప్పుడు
ఆమె బోధించిన అ ఆ లు
ఓంకార నాదంలా
నా వీనుల్లో మారుమ్రోగి
అక్షర తపస్సుకై నను ప్రేరేపించాయి
నా జీవిత పథాన్ని నిర్దేశించి
నను ముందుకు నడిపించాయి
ఆమె చేతి ఆసరాతో పలకపై
దిద్దిన ఆనాటి ఓనమాలే
ఈనాటి నా ఈ పదాలకు పునాది
ఆమె గొంతు నుండి జాలువారిన

వేమన సుమతీ శతకపద్యాలే

ఈనాటి నా చిన్ని వాక్యాలకు ప్రేరణ

ఆమె సహకారంతో అధిరోహించిన

విద్యాభ్యాసపు తొలిమెట్టే

ఈనాడు నేను అధిరోహించే

విజయ సోపానాలకు మూలం

ఆమె నా తొలిగురువు

ఆమె పాద కమలములకే నా ఈ

లలిత పద కవితాక్షరాలు అంకితం!

లలిత చిట్టే గారు కువైట్‌లోని జె.డబ్ల్యు మేరియట్ హోటల్లో గెస్ట్ రిలేషన్స్ మేనేజర్‌గా పనిచేస్తున్నారు. వీరికి సాహిత్యంమీద మిక్కిలి అభిలాష